

Kütüphanem: Benim Yaratıcılık Fabrikam

Şebnem Gürsoy

İSTEK Okulları Genel Müdürlüğü Kütüphaneler Koordinatörü,

sebnem.gursoy@istek.org.tr

Özet

Bildirinin başlığı “Kütüphanem: Benim Yaratıcılık Fabrikam” olarak belirlenmiştir. Eğitim Öğretim Müfredatında Kütüphanelerin yeri ne olabilir? Kütüphaneden geçen, kütüphane tabanlı bir eğitim sisteminin nasıl kullanılacağı ve neler yapılabileceği anlatılmıştır. Kütüphanenin doğru kullanıldığı takdirde kişisel bir yaratıcılık fabrikasına nasıl döndürülebileceği üzerinde durulmaktadır. Eğitim öğretim müfredatının ayrılmaz bir parçası olan kütüphaneler “geçmiş geleceğe bağlayan bir köprüdür” (Alpay, 1999, s.1). Bu köprüde öğrencilerimize eşlik edecek olan “Kütüphaneler” ve “Kütüphane Öğretmenleridir”

My Library: My Creativity Factory

Abstract

The name of communicate is “My Library: My Creativity Factory” What is the libraries place in the education curriculum system. Mention how to make use of a library-based education system. In the event that a library is used in the right way, it is possible to change it in to an individual creativity factory. A library, which is the inseparable part of the education system, is the bridge that connect past with future. The libraries and their instructors are the ones, who accompany students in this bridge.

Anahtar Sözcükler: Okul kütüphanesi, eğitim ve kütüphane,, curriculum, okuma kültürü, dijital medya merkezi

Key words: School library, education and library; curriculum, reading culture; digital media centre

Giriş

Kütüphanelerin özellikle öğrenmeye açık yeni beyinler için içinde binlerce cevher saklı uçsuz bucaksız bir okyanus olduğunu, öğrencilerin bu bilgilere ulaşabilmesi için onlara yol gösterecek kişilerin okul kütüphanecileri olduğunu unutmamak gerekiyor. Aynı üstü karanlık sularla kaplı uçsuz bucaksız bir deniz misali, öğrencileri bu suya sokacak ve onların derinlerdeki cevherlere okyanusun güzelliğine ulaşabilmelerini sağlayacak yol gösterici dalgıçlar misali.

Ne kütüphaneciler için, ne de öğrenciler için öğrenilecek şeyler asla bitmeyecek. Bilgi okyanusunda yol alırken onlar ve herkes hep yeni şeyler öğrenecek. Unutmamak gerekir ki değişim ve gelişme her yaşta, her çağda kaçınılmazdır.

Özellikle bildiride değinilecek ana konu okul öncesi dönem ve ilköğretim 1. kademe okul kütüphanelerinde müfredat geliştirme konusudur. Okul kütüphanelerinin eğitim öğretim programının içinde yer aldığı ileri düzey uygulamalardan örnekler sunulacaktır. Bu çalışmada birçok okuldan derlenen ve yabancı kütüphane danışmanları ile beraber geliştirilmiş kütüphane merkezli eğitim programlarından, konu ile ilgili yurt dışındaki uzmanlık programlarından, okul kütüphanelerinde müfredat geliştirme (Curriculum Planing For School Library) temalı yabancı kitaplardan ve eğitim öğretim programına kütüphanenin entegrasyonu çalışmalarından derlenen müfredatta kütüphanenin yeri ve ileri düzey kütüphane uygulamalarından bahsedilecektir.

Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

Bu çalışmanın yapılmasındaki ana amaç eğitim öğretim programına okul kütüphanelerini entegre edebilmek için neler yapılabileceğini örneklerle belirtmek, okul kütüphanelerinin eğitim öğretim programındaki önemini gözler önüne sermektir.

Okuma kültürü, araştırmacı çocuk, araştırmacı birey bağlantısına değinerek bu noktada okul kütüphanelerinin ana okulundan ilköğretim birinci ve ikinci kademeye kadar olan dönemde işlevsel olarak nasıl kullanılabileceğini ortaya koymaktır. Okul Kütüphanesinin eğitim öğretim sistemi içinde ne kadar önemli bir yer teşkil ettiğini belirtmek, müfredatın tam kalbinde yer alan bir kütüphanenin nasıl oluşturulabileceğini örneklerle anlatmaktır. Bunun haricinde ilerleyen teknoloji ile birlikte kütüphanelerde uygulanabilecek ileri düzey kütüphane uygulamalarından bahsedilerek, teknolojiden kopuk bir eğitim öğretim müfredat ve sistemi ve bunun tam kalbinde yer alan bir kütüphane sistemi olamayacağını belirtmek amaçlanmıştır. Gelişen teknoloji içinde kütüphanenin nasıl kullanılabileceği, neler yapılabileceği özellikle yurt dışından örnekler ile açıklanmıştır.

Eğitim Öğretim Müfredatında Kütüphanenin Yeri Ve Örnek Uygulamalar

“Kütüphane, bir bilgi aktarım süreci olan eğitimin gereksinim duyduğu bilgiyi sağlayan, düzenleyen ve sunan bir kurumdur.” (Yılmaz, 2004, s. 81).

Çocukların gelişim düzeylerine uygun nitelikli çocuk yayınlarının seçilmesinin çocukların gelişim sürecinde sağlayacağı yararları şu şekilde belirtebiliriz.

- * Çocuğun kendini tanımasına ve kişiliğinin oluşmasına yardımcı olur.
- * Eleştirel düşünebilme, deneme, yanılma ve araştırma gibi birçok önemli niteliğin gelişimini hızlandırır.
- * Çocuğu gerçek yaşama hazırlar
- * Çocuğu anadili ile tanıştırap onun gelişimine katkı sağlar.
- * Okuduğu hikayeler ve romanlarda bir çok karakter ile tanışır ve bu da onun topluma uyumunu başka bir ifade ile toplumsallaşmasını kolaylaştırır.
- * Çocuğun hayal gücünü geliştirerek daha üretken olmasına yardımcı olur. (Sayer, 2007, s. 29-30).

İngilizce Dil Eğitiminde Kütüphane Kullanımı

Kütüphane kavramını içselleştirmenin en temel yolu algılamanın yeni oluştuğu dönemden itibaren hayatımıza kitabı sokmaktır. Bu da okul öncesi dönemden itibaren çocuklara kitap eğitiminin verilmesi ve kütüphane kavramının anlatılması ile mümkün olacaktır. Anaokulundan başlayan okuma kültürü eğitimi çocuğun dil gelişimi için çok önemlidir. (Bailey, 2009, s. 17). Anaokulu kütüphane koleksiyonunda bulunması öncelikle gerekli olan kaynaklar büyük resimlerin olduğu resimli kitaplar, büyük boy kitaplar, oyuncaklı ve kuklalı kitaplar, müzik eşlikli ritmik kitaplar olarak belirtilebilir. Okul öncesi dönemden başlayan okuma kültürü alışkanlıkları çocukların yaratıcı düşüncelerini, hayal güçlerini ve dil becerilerini geliştirecektir. Hikayenin nerede geçtiği, nasıl bittiği gibi konular dillerine küçük yaşlarda hakim olmalarını sağlayacaktır. Hikayelere yorum yapma yeteneklerinin gelişmesini sağlayacaktır. Değişik olayları öğrenecek, bunlara yorum yapabilme yetenekleri gelişecektir. Kafalarında öğrendikleri bu hikaye üstünden kurgu oluşturabileceklerdir. (Bailey, 2009, s.18). Okul öncesi dönemdeki çocuk okuma yazma bilmediği için onu kitapla tanıştıracak kişi ailesi ve öğretmenleridir. “0-5 yaş tekrarlayarak öğrenme yaşıdır. Kulakla algılama söz konusudur. Bu yaş çocuklarına ebeveynleri resimli kitaplar okuyarak ve yaşlarına uygun tekerlemeler öğretebilirler.” (Sayer, 1997, s. 24). “5-9” yaş grubundaki çocukların kitaplarında yer alan resimler çocukların hayal dünyasını geliştirmekle beraber daha önce ifade edildiği gibi hayvan ve insan hareketlerine bağlı olarak çocuğa, olayları, başlangıcı ve sonucu yerli yerine koyarak anlatma becerisinin kazandırılmasında önemli bir yere sahiptir.” (Sayer, 1997, s, 45). Bununla ilgili örnek birkaç uygulamadan bahsedebiliriz. Okul öncesinde yapılabilecek olan bir uygulamaya

göre okul kütüphanesinden öğrenciler kendilerinin seçtikleri bir adet kitap almakta öğrenci bu kitabı evde ailesinden biri ile okumakta ve daha sonra kendisine verilen çalışma kağıdında mutlu ve mutsuz yüzden birini işaretlemektedir. Bu çalışmanın ana amacı öğrencilere küçük yaşlardan itibaren istedikleri kitabı seçme hakkı tanınması ve okuduklarını beğenip beğenmeme konusunda fikirlerini söyleyerek kitap okuma zevk ve alışkanlıklarının oluşmasını sağlamaktır. Bunun haricinde okulda öğretmenleri ile birlikte büyük resimli hikaye kitapları okumak bu kitaplardaki karakterler üstünden çocuklarla sohbetler yapmak da okuma kültürünün okul öncesi dönemden itibaren oluşmasında etkili olacaktır. Yurt dışında ve Türkiye’de bir çok okulda dil eğitiminde kullanılan Oxford Yayınlarına ait Oxford Reading Tree isimli seviyelendirilmiş ve her bir kitap için kendine ait bir çalışma kağıdı olan bir sistem, öğrencilerin İngilizce öğretimi için kullanılmaktadır. Bu kitaplar 1-16 seviye arası kitaplardır. Öğrenciler okul öncesi dönemde sadece resimlere bakarak bu kitap karakterlerini tanımaktadırlar. 1. sınıfa geçtikleri dönemden itibaren ise bu kitapların çalışma kağıtlarını da yapmaya başlamaktadırlar. Örneğin Kipper’s Laces isimli bir kitabı okudularsa çalışma kağıdında Kipper karakterinin özellikleri, neler yaptığı vs. gibi kitabın içeriği ve öğrencinin seviyesi ile uyumlu sorular bulunmaktadır. Çocuklar bu kitapları okuyarak hem dillerini geliştirmekte hem de kitap okuma alışkanlığı kazanmaktadırlar. Oxford University Press Türkiye Yetkilileri ile yapılan bir söyleşi esnasında İngiltere’de bu sistemin 15.000 okul tarafından kullanıldığı, Türkiye’de ise 60’a yakın okulun bu sistemi okullarında uyguladığı bilgisi edinilmiştir. Ayazağa Işık, Enka, Eyüboğlu, Terakki, Koç, İstek bu okullardan sadece bazılarıdır. İngilizce öğretim müfredatına entegre edilerek İngilizce öğretiminin bir parçası olabileceği gibi, bu eğlenceli ve seviyelendirilmiş, serüvenli hikayeler sadece arada sırada çocukların eğlenerek okuyacakları serbest okuma (free reading) olarak da öğrencilere sunulabilmektedir. Ayrıca İlköğretim İlk Yıllar Programı (Primary Years Program, PYP) uygulamaları gibi uluslararası programlarla beraber kullanılan bu sistemin en önemli özelliği, bu kitapların kütüphanede durması ve İngilizce öğretmenleri ile kütüphanecilerin ortak çalışması sonucu öğrencilere seviyelerine uygun olarak kütüphaneden ödünç verilip geri alınarak sistemin devam ettirilebilmesidir. Aynı sistemin seviyelendirilmiş kurgusal olmayan (non-fiction) kitaplardan oluşan kitapları öğrencilerin proje çalışmalarında kullanıma sunulmaktadır. Biyografi, değerli taşlar, hayvanlar vb. bu örneklerden bir kaçıdır.

Sosyal Derslerde Kütüphane Kullanımı

Öğrencilerin hayat bilgisi derslerinde uygulanabilecek bir performans ödevi ya da proje çalışmasından bahsedilebilir. 4-5. sınıf öğrencilerine yönelik olan bu çalışma aynı zamanda Bennington Halk ve Çocuk Kütüphanesinde de yapılan ve çocuklar tarafından çok sevilen bir projedir. Gail Gibbons tarafından 1991 de kaleme alınan Monarch Butterfly ve 1996 yılında Deborah Heiligman tarafından kaleme alınan From Caterpillar to Butterfly isimli bir kitaptan yola çıkılarak ilk önce bu kitaplar çocuklarla okunmaktadır. Öğrenciler daha detaylı bilgi için diğer kelebeklerle ilgili kitaplardan faydalanabilmektedir. Daha sonra kendi kelebeklerini yakalamaları için internette www.insectlore.com adresli siteden kendi kelebeklerini yakalayabilmektedir. Bu şekilde tırtılların yaşam döngüsünü büyüme evrelerini ve nasıl kelebek oldukları öğrenilmektedir. Proje sonunda kelebekler-özgür bırakılmaktadır. (Rupp, 2009, s. 29). Bu proje sanat bölümü ile ortaklaşa yürütülen bir proje çalışması olarak devam ettirilebilmektedir. Monarch Kelebekleri Projesi (Monarch Butterfly Projects) devam ettiği esnada öğrenciler kendi orijinal kelebeklerini seramik olarak kilden yapmaktadır. Daha sonra sınıfça hazırladıkları büyük kartonlara kelebekler ile ilgili topladıkları bilgileri resimleri ve diğer ilginç bilgileri hazırlamakta ve okul içinde bir alanda yaptıkları heykellerle beraber bu çalışmalarını sergilemektedirler. Bu çalışma okulda uygulandığı takdirde resim veya görsel sanatlar bölümü ve kütüphanenin beraber yaptığı bir çalışma olarak devam etmektedir. Ayrıca bu çalışma sırasında kütüphanedeki sergi alanında kelebek ile ilgili kitaplar sergilenmekte ve bir yandan da hazırlanan panoda öğrenciler kelebekler ve yaşamları ile ilgili paylaşmak istedikleri bilgileri yazıp paylaşabilmektedir. Bunun haricinde okuldaki kendi mail adreslerinden veya okulun kendi paylaşım sitesinden çocuklar kendi aralarında paylaşımında bulunabilmektedir. Özellikle nisan-mayıs aylarında yapılan bu proje çevre teması ile desteklenerek öğrencilerle bir gezi düzenlenip doğada kelebekleri görebilmeleri de sağlanabilmektedir. Bu yapılan çalışmalar ile kütüphanenin müfredatın ve eğitim öğretim programının akademik olarak içinde olduğu ve çocukların kütüphane-çevre-sanat üçlüsünü birbirinin içinde öğrenmeleri sağlanmaktadır.

Yukarıda belirtilen çalışmaların yapılabilmesi için öncelikle eğitim öğretim programında gerekli değişiklik ve çalışmaların yapılması gerekmektedir. Birinci adım okulun müfredatını çok iyi anlamaktan geçmektedir. Okul müfredatının sosyal, fen,

türkçe ve ingilizce doğru bir şekilde analiz edilmesi ve bu analiz sonucunda müfredat ile kütüphanenin nasıl birleştirebileceğinin kararı verilmelidir. (Urbanik, 2001, s. 3-5).

Müfredata hakim olmak için öncelikle

1. “Eğitimsel amaçlarımız ne?
2. Bu amaç doğrultusunda hangi eğitimsel deneyimleri kullanarak müfredata entegre edebiliriz.?
3. Bütün bunları nasıl organize edebiliriz?
4. Seçtiklerimiz arasından hangileri amaçlarımıza hizmet edecektir?” (Urbanik, 2001, s. 27). Bu belirtilen soruların cevaplanması okulun eğitim öğretim prensiplerinin oluşması ve bunların içinde kütüphanenin nasıl bir yer teşkil edeceğinin belirlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Değişim ve ilerleme her alanda nasıl kaçınılmazsa, eğitim ve öğretim müfredatının değerlendirilmesi ve geliştirilmesi iyi bir eğitim öğretim sistemi oluşturmak için kaçınılmazdır. Eğitim öğretim müfredatını geliştirmeye ve öğrencilerin ufkunu açmaya, onları araştırmaya, sorgulamaya yönlendirecek olan ise okullarının içindeki araştırma ve bilgi toplama merkezleri olan okul kütüphaneleridir. Öğrencilerin ilgilerinin genelde çabuk dağıldığı ve ilgi alanlarının daha çok sinema, dans, futbol, bilgisayar olduğu düşünüldüğünde kütüphanenin kendine yer açabilmesinin en temel yolu çocukların hayatına küçük yaşlardan itibaren bir kültür olarak girmesi ile sağlanacaktır. “Bu kültürün temelleri ailede oluşacak daha sonrası ise okulda gelecek ve ailede buna destek olmaya devam edecektir.” (Yılmaz, 2004, s. 28-29).

“Eğitimin amaçlarını gerçekleştirebilmesi için bazı alt kurumlara ihtiyacı bulunmaktadır. Bunların başında ve temelinde kütüphane gelmektedir. Bunun ana sebebi de okul kütüphanelerinin eğitimin bütünlüğünü ve sürekliliğini sağlamasıdır. Çağdaş eğitim anlayış sistemlerinde kütüphane, verimli ve işlevsel eğitim etkinliği için zorunlu koşul ya da öğeler arasında değerlendirilmektedir. Daha açık bir deyişle, kütüphane, eğitim sisteminin organik bir parçasıdır.” (Yılmaz, 2004, s. 47). “Unesco 1995’te de belirtildiği üzere okul kütüphaneleri yaşayan bir güç yaşam boyu öğrenme için ortam sağlayan, her tür ve düzeyde eğitimi destekleyen bir kurumdur.” (Yılmaz, 2004, s. 48).

“19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren çağdaş eğitim olarak adlandırılacak yeni bir sürece girilmesiyle, özellikle örgün eğitimde öğrencilerin aynı sınıflarda olsalar dahi farklı zeka düzeylerine, farklı yetenek ve ilgilere sahip oldukları anlayışı ortaya çıkmaya başlamıştır.

Öğrencilerin gerek farklı genetik yapıları gerekse farklı toplumsal çevrelerde doğup, yetişmeleri nedeniyle zeka düzeyleri, ilgileri ve yeteneklerinin farklı olması gerektiğinin kabul edilmesi eğitimde yeni anlayışların doğmasına sebep olmuştur. Bütün öğrencilerin aynı zeka, ilgi ve yeteneklere sahip olduğu anlayışından yola çıkan öğretimde “tek kitap” yaklaşımı, yerini, öğrencilerin sözü edilen öğeler açısından farklılıklara sahip olduğu anlayışının sonucu çok ve çeşitli kaynağa dayalı öğretime bırakmıştır. Çok ve çeşitli kaynak kütüphane anlamına gelmekte, kütüphane eğitimin zorunlu bir parçası haline gelmektedir. Gerçekten bilimsel olarak bakıldığında, hiçbir öğrenci zeka, ilgi ve yetenekleri açısından diğeri ile aynı değildir; önemli farklılıklara sahiptir. İşte, bu farklılık öğrencilerin tek kitaptan aynı ölçüde yararlanmalarını engeller; bu da eğitimde verimsizlik ve başarısızlık anlamına gelir. Bunun aksine öğrenciler bireysel farklılıkları temelinde ele alındığında her birinin özelliklerine uygun biçim ve içerikte kaynaklar sağlama zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Bunu yapacak kurum ise doğal olarak kütüphane olmaktadır. Diğer bir deyişle, öğretimi öğrencinin olanak ve zihinsel etkinliklerine uygun olarak gerçekleştirme amaç ve yöntemi kütüphaneye gereksinim duyar.” (Yılmaz, 2004, s. 55).

Şu an bütün dünyada benimsenmeye başlanan evrensel eğitim standartlarının da içine girmeye başlayan yaklaşıma göre, zeka ve kapasiteleri algılamaları farklı olan çocukların eğitiminde bireysel farklılıkları gözetmenin diğeri önemli bir adımı öğrencilerin ilgilerinin ezberci yaklaşımda çok kolay dağıldığıdır. Bundan dolayı öğrencilerin ilgilerini sıcak tutacak etkinlik ve aktiviteler ile ders anlatımı çok büyük önem taşımaktadır. Kütüphane müfredat programı oluşturmada kullanılacak, kütüphane ve sınıfta kolaylıkla uygulanabilecek aktivitelerin yer aldığı bir çok kitap bulunmaktadır. Çocukların hem kütüphaneyi sevmeleri, tanımaları, kitap okuma alışkanlıkları kazanmalarında etkili olacak onların sıkılmadan eğlenerek öğrenmelerini sağlayacak sadece bu konu üzerine hazırlanmış aktiviteler ve kitaplar bulunmaktadır. Bunlardan en ilgi çekici olanlardan biri “Fun-brarian” isimli kitaptır. Bununla ilgili aktivitelerden bazı örnekler aşağıda belirtilmiştir.

Dewey Onlu Sınıflama Sistemi genelde okul kütüphanelerinde en çok kullanılan sistem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun ana sebebi içine renk kodları eklenebilmesi, çocukların anlayabileceği basitleştirilebilecek bir dili olması olarak gösterilebilir. Birinci aktivite kütüphaneyi tanımak ve bunun içinde kütüphanedeki kitap yerleştirme sistemini aranan kitaba ulaşmak için kullanmaktır. Her yılın başında öğrenciler kütüphaneye geldiklerinde bu aktiviteyi yaparak kütüphanedeki sistemi ve aradıkları kitabı nasıl bulabileceklerini öğrenmektedirler. 000-900 arası bütün konular ayrı ayrı

kartlara yazılmakta daha sonra 5 veya 9 gruba eşit olarak kartları dağıtılmaktadır. Her grup sıra ile karttaki ana konu ile ilgili alt bir konu söylemektedir. 500 Matematik ve fen ise bunun ile ilgili hayvanlar, biyoloji, dinazorlar, coğrafya, böcekler vs. gibi kelimeler söylenmektedir. Bu sırada kütüphane öğretmeni tahtada grupları yönlendirip her birine buldukları her bir kelime için puan vermektedir. Her bir turun sonunda ellerindeki kartlar birbirleri arasında değiştirilmektedir. Oyuna başlamadan önce Dewey Onlu Sınıflama Sistemi ile ve kütüphane ile ilgili öğretici kısa bir Power point sunumu öğrencilere izletilmektedir. Bu aktivite sonunda öğrenciler belirledikleri konu ile ilgili bir kitabı kütüphaneden ödünç almaktadırlar. (süre bir ders saati 45 dakika olarak belirlenmiştir.) (Fox, 2007, s. 25). Bunun benzeri bir çalışma biyografi kitaplarını ve yazarlarını öğrenmek içinde yapılmaktadır. Öğrencilerin kitap koruma ve kitabın önemini algılama, kurgusal olmayan ve kurgusal olan (non-fiction ve fiction) kitaplar arasındaki farkları öğrenmeleri için değişik birçok aktivite bulunmaktadır. Özellikle kurgusal olan ve kurgusal olmayan kitap (fiction ve non-fiction) kavramını öğrenmeleri çocuklar için çok önemlidir. Amerika, İngiltere ve Türkiye’de de birçok çocuk ve okul kütüphanelerinde kullanılan renk kodları sayesinde çocukların kurgusal olan ve kurgusal olmayan (fiction ve non-fiction) kitapları renk farklarından görsel olarak ayırt edebilmeleri sağlanmaktadır. Öğrencilerin bu iki kitap türü arasındaki farkı öğrenmelerindeki ana amacı gerçek ve gerçek olmayan hikaye ve kitaplar arasındaki farkı öğrenmeleri hangi kaynaklardan araştırma yapmak amacı ile yararlanacaklarının bilincine varmalarının sağlanmasıdır.

Teknoloji , Çevrimiçi (Online) Erişim Kaynakları’nın Kütüphane İle Bağlantısı

Şu an okul öncesi döneme kadar inmiş olan ilköğretim birinci ve ikinci kademe öğrencilerinin de kullandığı teknolojik ilerleme sonrası etkin bir şekilde kullanıma başlanmış olan dijital kaynaklar bulunmaktadır. Bu kaynaklar çocukların çevrimiçi olarak bilgisayar üstünden istedikleri kitapları okumalarını ayrıca bu okudukları kitaplara ait aktiviteleri yaparak eğlenerek-öğrenme etkinliğini gerçekleştirmelerini sağlamaktadır. Buna yönelik olarak en güzel örneklerden biri “Charlotte&Meclenburg halk Kütüphanesinin çocuklara yönelik hazırlamış olduğu ‘Children’s Digital Library’ olarak gösterilebilir.” (Sayer, 2007, s. 67). “Bu sitede seçilmiş bazı basılı çocuk kitaplarının elektronik tam metinleri ve eğitici aktiviteler yer almaktadır.” (Sayer, 2007, s. 67). Bu dijital metinler özellikle ders etkinlikleri haricinde tenefüs aktivitesi olarak da kullanılabilir.

New York Halk Kütüphanesi dergilerinde kütüphanenin çocuk ve gençler için düzenlediği bir çok programlar bulunmaktadır. Kütüphanedeki uygulamalar, kütüphanelerin birçok kültürel etkinlik ile beraber kullanılabilceğinin çok yönlü bir anlatımıdır. Akıl oyunları, (scrabble, jenga, manopoly, puzzle vb.), seramik etkinlikleri, okunan kitaplardan seçilerek yetiştirilen bitkiler (eğer alan varsa kurulan küçük bir sera), müzik sohbetleri, küçük yaş grupları için hafta sonu aileleri ile beraber katılabilecekleri pijamalı kitap okuma sohbetleri, şiir workshopları, masal kahramanı temalı hikaye saatleri prene prensese dönüşen minikler eşliğinde yapılan “Fairy tales” adı verilen masal, hikaye saatleri, klasik masalların kuklalı anlatımları, Oliver Twist ve benzeri hikayelerin gönüllü kişiler tarafından kukla veya piyes şeklinde gösterimi önemli aktivitelerdir. Gençlere yönelik olarak son zamanlarda çok moda olan Manga kitapların nasıl çizildiği ile ilgili kendilerinin manga bir resim çizebileceği ve bunları konuşturabileceği çalıştaylar (workshoplar). Burada önemli olan eğlenerek öğrenmeleri ve bu süreçte sıkılmadıkları için okumayı ve kütüphane kullanmayı sürekli hale getirmeleri. Aslında yapılabilecekler ve yapılanlar bu kadarla sınırlı değil. Dünya da kütüphane bu kadar kültürün içindeyken ve ülkemiz doğu ile batının iç içe geçtiği jeopolitik olarak dünyanın gözbebeği olan bir ülke iken ve İstanbul 2010’da Kültür Başkenti olarak belirlenmişken kütüphane kültürüne ve bunun küçük yaşlardan itibaren oluşacağı okullarımıza “Okul Kütüphanelerini” en iyi şekilde nasıl entegre edebilir ve öğrencilerimiz için bir hayatsal kültür ve felsefe olarak kütüphaneyi ve okumayı nasıl geleceğin nesilleri için bir hayat felsefesi haline getirebiliriz? Bu bildiri işte bu soruya bir cevap aramak için hazırlanmıştır burada müfredatın içine işlemiş entegre edilmiş, okul yönetiminin ve öğretmenlerinin desteği ile öğrencilere daha anaokulu sıralarından itibaren içselleştirilmiş bir okuma ve araştırma kültürü nasıl verilir bunu yapabilmek için kütüphane ne kadar önemlidir. Bunun oluşumu için neler yapılabilir araştırılmıştır.

Kütüphane kullanımının önemi anlatıldıktan sonrasında diğer önemli bir konu öğrencilere ulaşmaktır.

Teknolojide yaşanan ilerleme yadsınamayacak denli büyük, kütüphanelerin özellikle eğitim kurumlarındaki kütüphanelerin teknolojiden uzak olması mümkün değil. Bunlar arasında da alışkanlıkların kazanılmaya başlandığı ve yerleştiği dönem olan 5-12 yaş arasındaki çocuklar için “Okul Kütüphanelerinin” teknolojiden uzak olmasını düşünmek

mümkün değil. Teknolojiyi kullanma gereği özellikle kütüphane otomasyon programlarının artık kart kataloglar yerine öğrencilerin dijital olarak arama yapabilecekleri bilgisayar üzerinden erişimi gerekli kılmıştır. Artık çoğu okulda öğrenciler ve velileri okula ait özel bir program üzerinden ya da çoğu okulun kullandığı Okul-net gibi bir otomasyon programı üzerinden öğrencilerinin notlarını görebilmekte, öğretmenleri ile haberleşebilmekte ve aynı zamanda kütüphanedeki yayınları tarayıp, rezervasyon yapabilmekte ve üzerilerindeki kitapları görebilmektedirler. Okullar kendi açtıkları bu paylaşım kanalları aracılığı ile öğrencilerinin kütüphaneyi dijital ortamdan, evlerinden tarayabilmeleri, kitapların içerik özetlerine ulaşabilmeleri, projelerinde kullanabilecekleri konulara ait kitapları not alabilmelerini sağlamıştır. Aynı program üzerinden facebook örneğindeki gibi kütüphanenin kendi chat sayfasından sınıf arkadaşları ile konuşabilmek ve fikir alışverişinde bulunabilmeleri mümkün bulunmaktadır ayrıca bu site sürekli takip edildiğinden ve sadece okuldaki kişiler ile konuşabildiklerinden konuşmaları aileleri tarafından msn ve facebookta olduğu gibi tedirginlik yaratmamaktadır. Uzun vadede bu tip okul otomasyon programlarına eklenebilecek bazı uç örnekler düşünülmektedir. Ancak şu an ütöpik gelen bazı şeyler aynı geçmişte olduğu gibi gün gelip sadece hayatlarımızdaki bir rutin olabilmektedir (görüntülü konuşma gibi). Bu uç örneklerden biri öğrencilerin evlerinden dijital ortama aktarılan kütüphane kaynaklarını okuyabilmeleri her bir öğrencinin kendi dijital kitabına (kindle)na sahip olması ve her ortamda elindeki incecik bir defterden istediği kitabı okuyabilmesi. Cebinde taşıyabileceği dijital bir müzik dinleme makinasına (I-poduna) aktarabileceği kitapları dinleyebilmesi gösterilebilir. Belki gün gelecek kütüphaneler sadece orijinal baskıların saklandığı ve dijital olanın ödünç verildiği ve kullanıma sunulduğu bir “Dijital Bilgi Merkezine” dönüşecek. DVD-VCD-CD ve Video kaset formatları uzaktan erişime açık dijital bir arşiv sistemine aktarılabilir. Bu aktarımdan sonra öğretmenler, öğrenciler ve veliler izleyecekleri filmin oluşturulan arşiv içinde nerede olduğuna bakmakta ve buradan istedikleri filmi evlerinde veya okul ortamında izleyebilmektedirler. Orijinalin saklandığı dijitalin ödünç verildiği ileri düzey Bilgi ve Medya Merkezleri kavramına ulaşmak çok yakındır. 1990’larda hayatımıza giren bilgisayar ilk önceleri 20 yaş daha sonra 15 ve en son olarak 10 yaşın altında çocukların bile en büyük eğlencesi ve hayatlarının ayrılmaz bir parçası olmuştur. Sanal dünya veya elle dokunulamayan ancak gözle görülen ve hissedilen bu ortam daha da küçük yaş gruplarının hayatlarına girmektedir. Buna engel olmak yasaklamak hiçbir zaman bir çözüm getirmeyecektir. Unutulmaması gereken en önemli nokta burada

çocuklar için yasakların her zaman ters etki yaptığıdır. (Mackenzie, 2001, s. 300-340). Yasaklamak yerine onlara bu ortamdan da ulaşmak ve bazı sınırlamalar getirerek kontrol altında tutmak çok daha doğru bir yaklaşımdır. Bunun için bir öneri olarak site kısıtlayıcılar kullanılabilir. Çocukların ve gençlerin en çok yönedikleri yerlerden biri de sosyal paylaşım kanallarıdır. Facebook, twitter gibi siteler bunların başında gelmektedir. Bu siteler üzerinden öğrencilerinize ulaşabilmeniz, gruplar oluşturmanız mümkündür. Mesela sevdikleri birer kitabı tanıtmaları, online konuşma sohbet sınıfları oluşturmak (www.connect.ala.org) sitesinde bu çeşit kütüphane ve kitaplarla ilgili online konuşma sınıfları bulunmaktadır. New York Public Library'nin facebook üstünden açtığı paylaşım sitesi bulunmaktadır (<http://www.facebook.com/newyorkpubliclibrary>). Burada kütüphanenin üyeleri konuşabilmekte, yayınlar ile ilgili paylaşımda bulunabilmekte, değişik kitap aktiviteleri düzenleyebilmekte, yazar organizasyonlarını takip edebilmekte, kütüphaneden beklentilerini dile getirebilmektedirler. Bu site üzerinden bazı faydalı web linklerine öğrencileri yönlendirmekte mümkün olabilmektedir. Örneğin internet üzerinden elektronik kitap okuyabilecekleri <http://www.netlibrary.com/>, kitap seçimi için www.booklistonline.com, 2000, 2001, 2004 yıllarında en iyi çocuk sitesi ödülü almış olan tosiproduction sitesi (www.tosiproductions.com/amazingadventure/) burada çocuklara yönelik bulunan hikayeler hem görsel olarak takip edilmekte hem de çocukların dillerinin gelişimi için sesli olarak da dinlenebilmektedir.

Sonuç

Okul öncesi dönemden gençliğe ilk adımlarını attıkları dönem olan 12 yaş dönemine kadar olan dönemde çocukların kültürel gelişimi, algılamalarının oluşması, dillerini doğru kullanmaları, ikinci hatta üçüncü olarak öğrendikleri dile hakimiyetlerini sağlayabilmeleri çok önemlidir. Araştırmayı, yenilikleri takip etmeyi, algılayan, anlayan, düşünen düşündüğünü uygulamak için adım atan gençler olarak yetişmeleri gerekmektedir. Okuduğu kitaplardaki karakterlerden yaşam felsefesini küçük yaşta edinen, karakter olarak sağlam karakterli, geleceğe umutla bakan, ufak sorunlarla yılmayan, mücadele eden nesiller yetişmesi için gelişmiş bir okuma kültürünün hayat felsefesi haline gelmesi gerekmektedir. Hayatı boyunca araştıran, soran, sorgulayan, eğitime ve kültüre önem veren insanlar olacak gençler için eğitime ilk adımı attıkları okul öncesi dönemden itibaren kütüphane hayatlarının her safhasında yanlarında

olmalıdır. Gelecek nesiller ancak gemişlerini iyi değerlendirip geleceğe doğru adımlar atan gençlerle başarılı olacaktır.

Kaynakça

Alpay, Meral (1991) Kütüphane: Dünü Yarına Bağlayan Köprü. (İstanbul: Türk Kütüphaneciler Derneęi İstanbul Şubesi Yayınları).

Bailey, Alan R. (2009) "Early Essentials Developing And Sustaining Birth – Kindergarten Library Collection". Children And Libraries The Journal Of The Association For Service To Children. s: 17-19

Fox, Kathleen (2007) Fun-Brarian Games Activities Ideas To Liven Up Your Library. (Wisconsin: UpstartBooks Publishing).

Mackenzie, Robert. (2009) Çocuęunuza Sınır Koyma. (İstanbul: HYB Yayıncılık).

Rupp, Rebecca. (2009) "What's The Big Idea? Science And Math At The Library For Preschoolers And Kindergarteners". Children And Libraries The Journal Of The Association For Service To Children. s: 29

Sayer, Rukiye (2007), Çocuk Kütüphanelerinde Elektronik Yayınların Kullanılması Ve Yaygınlaştırılması. (Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Urbanik, Mary Kay (2001) Curriculum Planning And Teaching Using The Library Media Center. (London: Scarecrow Pres.)

Yılmaz, Bülent (2004) Türkiye'de Eğitim Politikası Ve Kütüphane. (Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneęi Ankara Şubesi Yayınları).